

یاسای وهزارهتی کاروباری پیشمه‌رگه

به‌ناوی خوای به‌خشنده و میهره‌بان

به‌ناوی گه‌له‌وه

ئه‌نجومه‌نی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

ژماره‌ی بریار: ۱۹

میژووی بریار: ۱۰/۱/۱۹۹۲

۹/ ره‌زبه‌ر/ ۲۶۹۲

بریار

به‌پیتی حوکمی برگه «۱» ی مادده‌ی «۵۶» ی یاسای ئه‌نجومه‌نی نیشتمانیی کوردستانی

عێراق ژماره «۱» ی سالی ۱۹۹۲

ئه‌نجومه‌نی نیشتمانیی کوردستانی عێراق له‌ دانیشتی رۆژی ۲۳/۹/۱۹۹۲ د بریاری

له‌سه‌ر ئه‌م یاسایه‌ی خواره‌وه دا.

یاسای ژماره «۵» سالی ۱۹۹۲ یاسای وهزارهتی کاروباری پیشمه‌رگه

مادده‌ی یه‌که‌م:

مه‌به‌ست له‌م ووشانه‌ی لای خواره‌وه، بۆ مه‌به‌ستی ئه‌م یاسایه، ماناکانی به‌رامبه‌ریان:

۱- وه‌زاره‌ت: وه‌زاره‌تی کاروباری پیشمه‌رگه.

۲- وه‌زیر: وه‌زیری کاروباری پیشمه‌رگه.

۳- بریکاری: وه‌زاره‌ت: بریکاری وه‌زاره‌تی کاروباری پیشمه‌رگه.

۴- دیوان: دیوانی وه‌زاره‌تی کاروباری پیشمه‌رگه.

۵- ئه‌نجومه‌ن: ئه‌نجومه‌نی راویژکاری وه‌زاره‌ت.

۶- هه‌ر تهم: هه‌ر تهمی کوردستانی عێراق.

مادده‌ی دووهم:

۱- وه‌زیر: سه‌رۆکی بالای وه‌زاره‌ته‌و به‌رپرسیاره له‌ کاروباره‌کانی داو سه‌ره‌رشتی

وچاودتیری کردنی چالاکیه‌کانی ده‌کات، هه‌ر له‌ ویشه‌وه ئه‌و بریار و فه‌رمان و

رتیمایی یانه دهرده‌چن که‌ په‌یوه‌ندیان به‌ ئه‌رکه‌کانی وه‌زاره‌ت و ددزگاکانییه‌وه

هه‌یه، له‌ هه‌مموو باریکی سه‌ربازی و هونه‌ری و به‌رتوه‌بردن و دارایی و

ریک‌خستنه‌وه، له‌ناو چوارچێوه‌ی ئه‌م یاسایه‌و په‌یره‌وو رتیمایی یه

ره چاو کراودکانی دا.

له بهرددهمی نهنجومهنی وهزیرانیش بهرپرس دهبی بهو ناودی که نهندامیکی هاوبه شیه تی.

۲- بریکاری وهزارت: به پیتی نهو دهستهی پیتی ددهری، یارمه تی وهزیر لهم کاروبارانهی سه رهودی ددهات.

ماددهی سنی بهم:

وهزارت نه م کاروبارانه دهگرتیه نهستو:

۱- نه رکی پارترگاری له به کیتی کوردستانی عیراق دهگرتیه نهستو چ لهرووی خاک و چ لهرووی گه له وه و له رووی هه موو ددهسرتییهک ددهوستی له هه ر لایه که وه بکرتیه سه ری.

۲- وهزارت نهو نه رکهی له بهندی (۱) ی سه ره ودها ووتراوه به جی دیتی له ریگی:

۱- دهستنی شان کردنی ژمارهی پیوست له پیتشمه رگه و به کخستنی هتیهکانی.

ب- پیتکه پینانی وه داتی نیزامی.

ج- مه شق پیتکردن و سازدانیان له رووی زانستییه وه وه کرده وه (عملی) به مه بهستی بهر زکرده وهی راهی جهنگاوه ری و روشنبیری یان، له ریگی کردنه وهی مه له نه دو قوتابخانه ودام و دزگای مه شق و فیترکرده وه بو یان.

ه- دا بین کردنی گشت پیوستییهکانی (چه کداری، کهل وپهل، نیشته جی کردن، نازووقه، موچه، کاروباری ژمیاری و هه ر خزمه تگوزاری به کی تر).

ماددهی چوارم:

وهزارت له م دهزگایانهی خواره وه پیکدی:

۱- دیوان: نه فسه ریک سه ره وکایه تیبی دهکا که سه ره رشتیبی نه م نووسینگانه دهکا:

۱- نووسینگهی وهزیر.

ب- نووسینگهی بریکاری وهزارت.

ج- نووسینگهی نهنجومهنی راویترکاری وهزارت.

۲- سه ره وکایه تیبی دهستهی نه رکانی گشتی که پیکدی له:

۱- دایه ری سه ره وکی دهستهی نه رکانی گشتی.

ب- دایه ری یاریده دده رکانی دهستهی نه رکانی گشتی.

ج- نهو دایه رانهی تر که به سه ره وکایه تیبی نه رکانی گشتی یه وه دهبه سترینه وه.

د- سه ره وکایه تی بهکانی ناوچه کان.

۳- نهنجومهنی راویترکاری وهزارت.

۱- نهنجومه تیکی راویترکاری به که مافی راددرپین وپیشکه شکردنی پیتنیازی بو

وهزیر له سنووری نه م یاسایه دا هه به. نهنجومه نه کهش به م شیویه پیکدی:

به کم: نهندامه بنچینه یی بهکان که نهمانه ن:

۱- سه ره وکی نه رکانی گشتی.

۲- یاریده ده ره کانی سه روکی نه رکانی گشتی.

۳- سه رکده کانی ناوچه کان.

دووهم: نه نداهه راوئژکاره کان

۱- ههر نه فسه ریک که نه نجوومه ن بریاری ناماده بوونی بدأ.

ب- ده سه لات و نه رکه کانی نه نجوومه ن به پهیره ویک ده سنی شان ده کرتین که و دزاره ت ده ری ده کا.

۴- دادگای ته میزی سه ریازی.

۵- و دزاره ت بو ی هه یه ده سه ته یه کی کاتی له کارمه ندان و پسه پوزانی کاروباری

پیشمه رگه و سه ریازی، بو ده سنی شان کردنی ژماردی پیشمه رگه و یه کخستیان پیک بیتی.

مادده ی پینجه م:

سه رو کایه تی ده سه ته ی نه رکانی گشتی نه خشه ی جی به جی کردنی پیویست بو به دیهیتانی نه و نه رکانه دادنی که له مادده ی سی یه می نه یاسایه دان.

مادده ی شه شه م:

و دزاره ت بوو جی گشتی و دزاره ت نه و و ه حده ته نه زیمیان نه ناماده ددکا که پیوه ی به ستر او نه ته و د.

مادده ی هه وته م:

قه واره ی ریک خستنی و دزاره ت به پهیره ویک تاییه تی ناماده ده کری به جو ریک که نامانجه کانی به دی بیتی و کاروباری پیشمه رگه له رووی سه ریازی وئیداری و دازایی و هونه ری یه وه به ریوه بیا.

مادده ی هه شه م:

۱- به خشی نی پله (رتبه) ی هه می شه یی و کاتی به پیی یاسا ردچا و کراوه کان ده بی.
۲- و دزیر بو ی هه یه به پیی پیویستی و حاجه ت وله سه ر ناموژگاری لیژنه ی په یوه تندار له و دزاره تدا، نه و عه سه که ربیانه بگیرته وه که به هو ی کور دایه تییه وه له خزه مت دابراوون.

مادده ی نو یه م:

و دزیر بو ی هه یه هه ندی له ده سه لات ه کانی به بریکاری و دزاره ت یا سه رو که کانی دایه ره سه ره کییه کانی و دزاره ت بسپی ری.

مادده ی ده یه م:

نه م یاسایه هه موو نه و ده سه تانه ی و دزاره تیان لی پیکدی و هه رو هه ده زگا و ته شکیل و و ه حده به ستر او ه کان به و دزاره ته وه و هه موو نه و که سانه ی له چوار چیه ی و و دزاره تدا به عه سه کری و مه ده نییه وه نه رکیان پی سپرد او ره ده گرتیه وه.

مادده ی یازده یه م:

نه م یاسایه له روژی په سند کردنی و بریار له سه ردانییه وه له لایه ن نه نجوومه نی نی شتمانیی کور دستانه وه کاری پی ده کری.

ماددهی دوازدەهەم:

ئەم یاسایە لە رۆژنامەی رەسمیدا بلاو دەکرێتەوه و دەزیرای پەيوەندار و گشت دەزارەتە پەيوەندارەکانی تر دەبێ جێبەجێی بکەن .

جوهر نامق سالم

سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق

هۆیه‌کانی دەرکردنی ئەم یاسایە:

لە بەر پێویستی یەكخستنی هێزەکانی پێشمەرگە ی کوردستان و پێویستی هەریمی کوردستان بە هێزێکی رێک و پێک بۆ پاراستنی ئاسایش و چەسپاندنی دەسه‌لاتی یاساتیایدا و بە رگری لێ کردنی بە خاک و گەلییەوه و چاره‌سەر کردنی دیار دە ی چەكدار ی، هەروەها بۆ با یەخ پێدان و ریزلینانی رۆلی قارەمانانە و خەباتگێرانە ی هێزەکانی پێشمەرگە لە شۆرش ی ئەیلوولی سالی (١٩٦١) وە تا وەكو ئێستا، ئەم یاسایە دەرکرا.